

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze diplomové práce

Drobné církevní stavby

Bc. Petra Michalová

Drobné církevní stavby

Minor Church Architecture

Souhrn

Tématem této diplomové práce jsou drobné církevní stavby v regionu Chebsko, západní části Karlovarského kraje. V teoretické části jsou zpracovány dostupné informace o zkoumaných drobných církevních stavbách získané při studiu písemných podkladů včetně evidence památek. Výzkumná část je věnována popisu a historii lokality, terénnímu výzkumu, mapování a popisu památky, fotodokumentaci a zachycení současného stavu stavby. Cílem práce je vytvoření přehledu o drobné církevní architektuře v regionu Chebsko, včetně možných způsobů jejich údržby, možností financování a zhodnocení péče o památku. Práce může být podkladem pro vlastníky památek, jako zjednodušená příručka při záměru na obnovu památek. Celkový přehled zdokumentovaných památek může sloužit jako námět pro vytvoření publikace o drobných církevních stavbách v regionu.

Klíčová slova: drobné církevní stavby, kaple, kříž, drobné památky, boží muka, kulturní tradice, renovace památek, terénní výzkum, mikroregion Chebsko, financování

Hlavním cílem diplomové práce bude zmapování výskytu drobných církevních staveb – kaplí, kapliček, božích muk a smírčích křížů v regionu Chebsko, včetně jejich lokalizace pomocí GPS souřadnic, posouzení jejich současného stavebně technického stavu, zhodnocení péče majitelů těchto staveb o ně a vytipování nejzanedbanějších staveb. Na základě informací z odborné literatury bude objasněna odborná terminologie užívaná při péči o památky, včetně výčtu možností na získání dotace na obnovu a údržbu drobné církevní stavby. Propojením teoretických znalostí a samotného terénního šetření bude vytvořen celkový přehled o zkoumaných drobných církevních objektech.

V teoretické části bude vymezena oblast Chebska včetně jejího popisu a historie. Vymezení pojmu drobná církevní architektura, včetně podchycení péče o památky v patrných právních normách. Před vlastním terénním výzkumem budou vyhledány památky evidované v dostupných zdrojích, zmapován jejich výskyt a seříděny dostupné informace, včetně informace o typu vlastnictví, fyzická osoba, právnická osoba nebo obec. Metoda terénního výzkumu bude zahrnovat fotodokumentaci objektů, popis vybrané památky a lokalizaci památky prostřednictvím GPS souřadnic a její zmapování. Objekty výzkumu budou boží muka, kaple, kapličky a smírčí kříže. Cílem terénního výzkumu je posouzení vybrané památky, dále bude podrobněji popsán její technický stav a kvalita péče o památku, případně navržen způsob financování další údržby památky. Součástí práce bude souhrn všech zjišťovaných výsledků a ukazatelů do přehledné tabulky, a zachycení orientační polohy popisované památky v turistické mapě dostupné z webového portálu www.mapy.cz.

Cílem práce je zhodnocení péče o vybranou skupinu zástupců drobných církevních staveb a smírčích křížů z mikroregionu Chebsko. Pro výzkumnou část byly použity údaje z Národního památkového ústavu, z památkového odboru městského úřadu v Chebu, z databáze městského muzea Cheb, z webového portálu www.znicenekostely.cz a z materiálu Společnosti pro výzkum kamenných křížů. V terénu byl zmapován vybraný soubor drobných sakrálních staveb a smírčích křížů, provedena fotodokumentace památek, pořízeny údaje o souřadnicích GPS zkoumaného objektu, posouzen technický stav památky v rozmezí 1 – 5 dle stupně poškození tj. nově opravená – opravená, místy poškozená – poškozená – zanedbaná – torzální. Dále bylo zjišťováno vlastnictví zkoumaného objektu a pozemku – fyzická osoba, právnická osoba nebo obec; popis

památky a jejího umístění, vyznačení polohy památky v digitální mapě, a informace o tom, zda je památka viditelně označena informační tabulí nebo popisem.

Pro tuto práci se zkoumalo 21 drobných církevních staveb a 15 smírčích křížů v oblasti mikroregionu Chebsko. Pro vytvoření seznamu těchto staveb byl důležitý stav stavby, její poloha, ochrana a další faktory. Z celkového počtu památek byla poničená jen jedna kaple umístěná v obci Dřenice, což se z hlediska památkové péče zdá být velmi uspokojivé. Z toho vyplývá, že většina vlastníků, ať už jednotlivců nebo obcí, se o tyto památky stará.

V případě drobných církevních staveb v mikroregionu Chebsko se ve většině případů jedná o památky, které nejsou zapsané v Ústředním seznamu kulturních památek. Jejich obnova se tím dostává zcela do rukou vlastníků, což může stavbám leckdy uškodit. I zde by mělo platit pravidlo, že na obnově památky by se měl podílet kvalifikovaný pracovník. Ve sledované oblasti bylo neodborně obnoveno 5 staveb, ani v jednom případě však nedošlo k trvalému poškození.

Zdroje

- 1) VÍT, Jaroslav. *Ašsko a Chebsko*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2007, 117 s., [24] s. barev. obr. příl. Průvodce po České republice (Olympia). ISBN 978-80-7376-036-6.
- 2) MIKŠÍČEK, P., SPURNÝ, M.: *Zmizelé Sudety*, 3. vydání, nakl. Český les, Praha 2004, ISBN 80-86125-45-9
- 3) ŠTOGROVÁ-DOLEŽALOVÁ J., *Kaplička na návsi, křížek v polích*, 1. Vydání 2006, Česká Lípa, ISBN 80-239-7306-1
- 4) Česká republika: *Zákon č. 80/2007 Sb., kterým se mění Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění zákona č. 122/200 Sb.*, Sbirka zákonů, Česká republika, 2004, částka 25, s. 1188 - 1212
- 5) HANZL, Z. aj.: *Kámen v rukodělné výrobě českého venkova*, Praha 2013, Nakl. Lidové noiny, s. 15, ISBN 80-7106-536-6
- 6) RAVIK, Slavomír, *Velká kniha světců*. 1. vyd. Praha: Regia, 2002, ISBN 80-863-6724-X.
- 7) <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1987-20>
- 8) VAJČNER, Jiří. *Úvod do památkové péče: několik poznámek o historii památkové péče, zakládání ochrany věcí jako kulturních památek, evidenci památkového fondu, mezinárodním rozměru památkové péče a o dalších příbuzných oborech památkové péče v České republice a ve světě*. Vyd. 1. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2009, 119 s. Skripta (Institut pro místní správu). ISBN 978-80-86976-16-7.
- 9) ŠTULC, J., SUCHOMEL, M., MAXOVÁ, I.: *Péče o kamenné sochařské a stavební památky*, Státní ústav památkové péče Praha, příloha časopisu Zprávy památkové péče, ročník 58, Praha 1998, s. 7, Registrace č. MK ČR 5993, ISBN 80-902305-9-8
- 10) HÁJEK, T.: *Zánik a vznik památkových péčí*, Praha 2005, Nakladatelství Epoque, s. 178, ISBN 80-86328-71-6
- 11) www.academia.edu
- 12) <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/>
- 13) <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova-v-roce-2015>